

der, dertil indbyder Stillingen ikke. De to Mindretals Ændringsforslag udgør hvert for sig et samlet Komplex, som udtrykker en politisk Stilling til den foreliggende Valglovssituation. Efter min Mening er det politisk afgørende ved Valglovsforhandlingerne denne Gang, hvorledes man stiller sig til Spørgsmaalet om at tilvejebringe en Ændring af Valgloven allerede ved det første Valg, saaledes at dette kan finde Sted efter en Valglov, som er i Overensstemmelse med Grundlovens Bydende. Naar jeg ser paa de Forslag, der foreligger, og Partiernes Stilling dertil, forekommer det mig, at der er en Tilkendegivelse fra 3 Partiers Side af, at de ønsker det førstkommande Valg afholdt paa et saadant Grundlag, at en forholdsmæssig Repræsentation saa vidt gørligt kan sikres. Dette er udtrykt fra Regeringens Side i dens Forslag, og det er udtrykt fra de Konservatives Side i et Par Udtalelser i Betænkningen, som jeg skal tillade mig at opløse. Det konservative Parti begynder sin Udtalelse med følgende Ord: „Et andet Mindretal ønsker at udtale, at den Hovedbetingelse, som en Valglov efter Mindretallets Mening først og fremmest maa tilfredsstille, er at skabe overvejende Sandsynlighed for, at Partierne opnaar en Repræsentation saavel i Folke- som Lands-ting, som nøje svarer til det Antal Stemmer, der er afgivne til Fordel for Partiet“ — og Partiet slutter sin Betænkning med at udtale: „Da Mindretallet ønsker, at Afdeling „B“, ændret i Overensstemmelse med de af Mindretallet fremsatte Ændringsforslag, skal gælde ved de førstkommande Folketingsvalg, ønskes o. s. v.“ Det fremgaar heraf, at det konservative Parti ønsker Valgloven til det første Valg til Rigsdagen ændret efter den af dem skitserede Plan, medens vi fra vor Side har udtalt Ønsket om en midlertidig Ændring saa vidtgaaende, som det kan ske under Hensyn til de nu gældende Grundlovsbestemmelser.

Naar jeg ikke paa nærværende Tidspunkt har ment at kunne tiltræde en Overgang til det System, som er foreslaaet af de Konservative, er den første Grund den, at jeg, hvad der ikke vil være dette høje Ting ubekendt, er en Tilhænger af Bevarelsen af Enmandskredssystemet og ønsker dette opretholdt, saa vidt det er gørligt under Hensyn til Grundlovens Forholdsmæssighedsaand. Fra konservativ Side blev der nu af Ordføreren (Asger Karstensen) fremsat en Kritik af det gældende System, det, der var Resultatet af Grund-

lovsforhandlingerne og Valglovsforhandlingerne indtil 1915, en Udtalelse, som gik ud paa at frakende dette System Muligheden for at kunne blive retfærdigt. Jeg skal her overfor, uden at komme ind paa Enkeltheder, blot henvise til, at to meget fremtrædende tidligere Rigsdagsmænd fra konservativ Side, afdøde Etatsraad Hammerich og Professor Ellinger, der en Tid var Fører og Formand for Partiet, har en meget væsentlig Andel i dette Systems Udformning, og at navnlig Etatsraad Hammerich mente i dette System at have fundet en Mulighed for at bevare Enmandskredsene og dog tilvejebringe en forholdsmæssig Repræsentation.

Jeg tror heller ikke, at den Kritik, som er fremsat af det ærede 6te Medlem for Maribo Amt (Asger Karstensen), vil kunne gøre det af med dette System. Det er rigtigt, at det har Mangler, det er rigtigt, at det vil faa Mangler ogsaa ved den her foreslaaede midlertidige Ordning; men det er givet, at det vil være muligt at forme det paa en saadan Maade, at fuld Forholdsmæssighed vil kunne gennemføres. Naar den ærede Ordfører for de Konservative udtaler, at intet andet Land i Verden har optaget dette System, og deri ser en Begrundelse for, at det ikke kan anses for at være heldigt, er dette dog for hurtigt sluttet; thi dette System har kun virket ganske kort, ved et eneste Valg her i Landet. Det har vakt Opmærksomhed, men har, det er rigtigt, ikke dannet Grundlag for nogen Ændring i andre Landes Valglove endnu. Men jeg tør maaske henvende det ærede Medlems Opmærksomhed paa, at det Andærske System blev gennemført her i Landet ved den af ham gennemførte Forfatning og længe virkede her i Landet, uden at noget Land i Verden havde optaget det. Senere har en Række af Lande optaget de Tanker, som dette System indeholdt, og udformet dem hver paa sin Maade. Jeg maa altsaa mene, at hvis man vil arbejde med det i Lovforslaget opstillede System og give det gunstige Vilkaar at virke under, saa vil det kunne skaffe fuld Forholdsmæssighed og samtidig være i Stand til at bevare de Goder, vi her i Landet fra gammel Tid har ment var knyttede til ikke blot Opstillingen, men Valget i Enmandskredse.

Den anden Grund til, at jeg ikke har ment paa det nærværende Tidspunkt at kunne gaa over til at omdanne Valgloven efter det fra konservativ Side foreslaaede System, er den, som ogsaa er udtrykt i